

16^e ZONDAG (A)

Lier, 20 juli 2014

Mijn laatste begeleiding van de sessie van de 'Grote Brug' (18-20 juli 2014)..

Evangelie van deze zondag : de zaaier (Matt. 13: 3-24) .

Heb ik omgewisseld met Marcus 4:3-20).

Thema : God en zijn mensen, Gods woord en zijn lotgevallen.

Openingslied : ZJ. 596 (Een zaaier ging uit ..)

Tussenzang (na de eerste lezing (Wijsheid 12 :13-19). Verzameld liedboek p. 733 (Wie als een god....).

Slotlied : ZJ. 597 (Gij hebt met uw brede gebaren...)

Openingsgebed : Oosterhuis : Bid om vrede p.8 (Geef aan uw woord de ruimte ..).

Slotgebed : Cromphout :: Een tijd van spreken p.13 (Gij werkt in de wereld ...).

INLEIDING :

Zo'n 30 of 40 jaar geleden al zei Jan Kerkhofs dat in de komende jaren het religieuze thema bij uitstek niet de kerk zou zijn, ook niet Jezus van Nazareth, maar GOD . God : persoon of niet ? God en zijn aanwezigheid of afwezigheid, God en zijn activiteit in de wereld .

Over dat thema gaat het ook vandaag in de liturgie: God werkt in de wereld – jawel. Hij werkt in de wereld, maar : door zijn woord .

Zusters en broeders,

I. Een van de voornaamste hindernissen om de Schrift te verstaan is wat Romano Guardini noemde 'das schon Wissen' : de idee van: 'dat weten we al.' Dat geldt zeker voor zo'n parabel als die van de zaaier . De rotsgrond waar een gedeelte van het zaad op valt , de vogels die hun deel komen op pikken, de droogte die er voor zorgt dat er niets van terecht komt , maar ook de goede aarde die 30,60 of 100 voudig vrucht draagt –we kennen dat allemaal .

Alleen heeft de literatuurwetenschap ons ondertussen er op attent gemaakt dat er verschillende niveaus zijn waarop men een tekst kan lezen en verstaan . En zo kan het dan ook gebeuren dat men in zo'n parabel iets ontdekt van een diepere laag –iets wat men te voren wellicht nog niet had gezien .

Ik geef drie voorbeelden :

1. Het woord als vorm van Gods activiteit: gaat gekleed in kwetsbaarheid. Van nature denken mensen wereldwijd dat God werkt via krachten die de mens te bovengaan ,krachten waar de mens geen greep op heeft: bliksem en donder, zon en regen, vruchtbaarheid en onvruchtbaarheid, ziekte en gezondheid . In deze parabel wordt er iets anders gezegd : de Eeuwige werkt in de wereld door zijn woord. Een woord in menselijke taal, met alle kwetsbaarheid van dien .

2. Het ingrijpen als vorm die Gods activiteit *niet* aanneemt. We zijn geneigd te denken en we verwachten dat God in de wereld tussenbeide komt. Dat Hij ingrijpt om de dingen te regelen. Deze parabel zegt : 'Correctie' . Hij komt er niet tussen

als de zon schijnt en het zaad verdort, hij houdt de vogels niet tegen die het zaad komen op pikken. Hij laat de natuurlijke krachten hun natuurlijk werk doen .

3. Hij verbindt zijn activiteit , die van zijn woord, met de activiteit van de mensen . Hij vertrouwt zijn woord aan mensen toe. Het zaad is goed genoeg, maar het zal slechts opbrengen wat de grond, wat de mensen toelaten dat het voortbrengt..

Eigenlijk zegt de parabel –als je hem leest op een dieper niveau –dat God zijn activiteit in de wereld, zijn lot en het lot van zijn woord, in handen van mensen heeft gelegd 'met hart en ziel aan ons getrouwd' (VL.p.154). Je vindt dat ook op andere plaatsen in de evangelies.

Het is me de laatste jaren bij voorbeeld opgevallen dat Jezus in het evangelie niet alleen zegt: 'Ik ben het licht van de wereld' (Joh. 8:12) Maar wat veel opzienbender is: Hij zegt tot zijn leerlingen: 'Gij zijt het licht van de wereld' en Gij zijt het zout van de aarde (Matt.5:13-16). En hij wist toch wat voor soort vlees hij in de kuip had.

Als ik me niet vergis was het Verlaine die –overigens voorzichtigheidshalve verwijzend naar sint Augustinus- schreef 'Mon Dieu, êtes-vous fou? En in het 'Lied van de aarde' wordt er tot God gezegd 'Je bent een lieve schat, maar zo naïef' (1).

Die drie dingen zijn het die ook in de parabel staan, maar waar we meestal over heen lezen: God is in de wereld actief in zijn woord, hij grijpt niet in en Hij heeft het lot van zijn activiteit met de activiteit van mensen verbonden. Hij heeft zich op die manier van mensen afhankelijk gemaakt. Ik denk dat men aan de almacht van God moet vasthouden –ze is te belangrijk om ze los te laten –maar dan wel met deze toevoeging. Henk Berkhof sprak over 'Gods weerloze overmacht' (2).

II. Wie deze parabel overweegt, moet bedenken dat er naderhand toen dat woord geschiedenis heeft gemaakt, nog iets is bij gekomen: in de loop van de tijd is er iets van de oogst zichtbaar geworden.

Het woord heeft inderdaad vrucht gedragen en het doet dat nog altijd.

- Neem nu de *vernieuwing van de liturgie* en daarin bij voorbeeld de liturgische gezangen: 'Wanneer liederen als 'De steppe zal bloeien' 'Licht dat ons aanstoot in de morgen', 'Om te zien een nieuwe aarde' in staat zijn om de evangelische boodschap op een nieuwe manier naar ons toe te brengen, ons weten te ontroeren en te bezielen, dan denk ik dat dat iets is –ook dat –, wat je mag zien als een manier waarop het woord vrucht draagt onder ons.

- Op een ander gebied, dat van de dienstbaarheid, de *diaconie*, zie je de vruchtbaarheid van het woord ook en misschien wel vooral als je mag meemaken hoe je voor een mens een brug hebt mogen zijn. Je kunt dan zelfs het gevoel hebben 'Wie ben ik dat ik dit mag doen? Tussen haakjes: je bent dan niet eens zo heel ver af van Maria en van haar Magnificat. (Lucas 1: 46-56).

III. En dan, ten laatste en als toemaat: Als mensen van De Brug wou ik u dit nog meegeven

Eén in wie het woord overvloedig vrucht gedragen heeft. Een die als geen ander –als geen ander – mensen over de brug geholpen heeft is Barnabas. Hij duikt af en toe op in de Handelingen der Apostelen. En altijd gaat het er over hoe hij mensen helpt om over een brug te geraken.

Dat begint al met Paulus. Paulus heeft zich bekeerd maar hij krijgt in de gemeente van Jerusalem geen voet aan de grond. Ze vertrouwen hem niet. En dan staat er: 'Barnabas trok zich zijn lot aan'. (Handelingen 9: 27). En omdat ze Barnabas vertrouwen nemen ze nu ook Paulus aan. Er staat 'Voortaan ging hij (Paulus) geregeld met hen om (Hand.9:28). Misschien nog belangrijker is wat Barnabas deed met betrekking tot de heidenen die de kerk langs Antiochië beginnen binnen te komen.

Het zijn de leerlingen die na de dood van Stefanus naar Antiochië zijn gevlucht, en die daar begonnen zijn zelfs aan de heidenen het goede nieuws van Jezus de Messias te verkondigen. Die van Jerusalem zijn van die nieuwigheid absoluut niet gediend. Maar ze doen iets heel verstandigs: ze sturen Barnabas daar naartoe: Barnabas op visitatie, Barnabas blijft daar en maakt het leven mee, een heel jaar. En hij laat ze daar in

Jerusalem weten dat het in orde is. Het was Barnabas, die voor die eerste gemeenschap van heidenen een brug gebouwd heeft.

Het bruggen bouwen houdt daar niet mee op. Op een bepaald moment staat er dat de Geest van Jezus via het woord van een profeet Barnabas en Paulus op weg stuurt naar de heidenen. (Hand. 13:2). Tussen haakjes: Barnabas en Paulus, staat er, maar nog geen hoofdstuk verder is de volgorde al omgedraaid: dan is het Paulus en Barnabas. Maar goed: het is alles bijeen een geslaagde zending. En Paulus stelt dan aan Barnabas voor dat ze samen de jonge kerken nog eens gaan bezoeken. Barnabas is accoord, maar hij wil wel zijn jonge neef Marcus weer meenemen. Die was er aanvankelijk op de eerste reis ook bij, maar die is gaan lopen (Hand. 13:14). Barnabas wil hem een nieuwe kans geven. Maar Paulus wil daar niet van horen. Zo krijgen ze ruzie die twee (Kwam toen ook al voor). Dat conflict loopt zo hoog op dat ze uiteen gaan. 'Dag Paulus, dag Barnabas'. (Hand. 15:39) Barnabas kiest voor de zwakste. Hij heeft er daar weer één die over een brug moet worden geholpen. Dat is het laatste wat we van Barnabas horen. Alleen is er nog dit: In de 2e brief aan Timotheus schrijft de auteur aan zijn leerling Timotheus dat hij zich alleen gelaten voelt. En dan staat er 'Doe uw best om spoedig bij mij te komen (...). Ga Marcus halen en breng hem met u mee. Ik kan hem goed gebruiken voor het werk (2 Tim. 4.9.11). Volgens Kol. 4:10 blijkt deze Marcus de neef van Barnabas te zijn. Barnabas heeft er dus weer eens één over de brug geholpen.

Over zaad dat vrucht draagt gesproken! Barnabas, met een ander beeld: grootste onderscheiding, met lof van de jury. En de jury dat is de Eeuwige, geprezen zij zijn Naam. Want dit is het wat er staat geschreven over Barnabas: 'Hij was een goed man, vol van de heilige Geest en van geloof (Hand.; 11:24). Als je soms niet alleen voor u zelf maar ook voor De Brug naar modellen op zoek gaat: Barnabas kan ik u aanbevelen.

Amen.

(1) OOSTERHUIS Huub: Het lied van de aarde. Een leerdicht. Baarn, Ambo, 1986, p. 21.

(2) BERHOF Henk: Christelijk geloof. Een inleiding tot de geloofsleer. Nijkerk, Callenbach, 1973, 2^e druk, pp. 141-148.

Moriel Heyndrickx